

Prekenverkstedet

Den Norske Israelsmisjon

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

9. søndag i treenighetstiden - 26. juli 2015

Prekentekest: Joh 8,2-11

Lesetekst I: Salme 145,9-16

Lesetekst II: 1. Kor 4,3-5

Dom – over hvem?

Rabbien og de skriflærde

I Joh 8, 2 begynner en ny dag, ”tidlig neste morgen”, og Jesus er igjen i templet slik han hadde vært de siste dagene under den store høytiden, løvhyttefesten. Han har også undervist der tidligere. Når Jesus underviser setter han seg ned og gjør det som er en jødisk rabbi. Det er noe flott og engasjerende i det at folk stopper opp og interesserer seg for å høre fra loven, skriftene og profetene som vi kjenner i GT og som sikkert Jesus utla for dem. Faktisk samler hele folkemengden seg om ham. Kanskje de andre skriftlærde som er der, ikke får tilhørere.

Så blir Jesus i v 3 avbrutt av at de skriftlærde og fariseerne som kommer med en kvinne. De må jo ha dratt henne med seg gjennom hele folkemengden, kanskje slepende på henne.

I v. 4-5 snakker de til Jesus, forklarer situasjonen for ham og vil høre «hva han sier». De ber ham om å gi sin tolkning av de jødiske lovene. Kanskje de vil de høre om hans ekteskapsyn. De vil vite hvordan han ville dømme i en «sak om ekteskapsbrudd».

Hvordan vil Jesus tolke loven og profetene hvor dette er omtalt? Når de sier at Moses sier hun skal steines, peker de på dødsstraff. Her er det fallgruber. Kanskje vil de benytte muligheten til å skaffe seg en grunn til dødsdom på Jesus selv. Dødsstraff i Romerriket skulle jo bare ilegges av det offisielle. Vi husker det var Pilatus som måtte dømme Jesus. Hvis Jesus hadde gått hardt ut med dødsstrafftolkningen hadde de jo en grunn for å be romerne ta ham av dage som oppvigler mot romerne. Vi skjønner det og det står eksplisitt i v. 6 at det er for å sette Jesus på prøve at de skriftlærde og fariseerne nå kommer til Jesus. Men Jesus tier. Han bøyer seg ned og skriver i jorden.

Skrift i sand

Før var det oversatt med at han skrev i sanden. En tolkning av dette er at Jesus drar ut tiden eller gir dem tid til å tenke seg om. En annen forståelse er at Jesus på denne måten svarer ved å vise til Jer. 17.13: «... de i landet som vender seg bort fra deg, skal skrives opp. For de har forlatt Herren, kilden med levende vann...» En svensk oversettelse er slik: «HERREN är Israels hopp. Alla som överger dig kommer på skam. **De som avfaller från mig liknar en skrift i sanden.** De har övergivit HERREN, källan med det levande vattnet.»

For fariseere og skriftlærde som var velkjent i vårt GT er dette en tolkning hvor Jesus peker på at de har forlatt Herren, er frafalne og på gale veier. De har forlatt kilden med det levende vann som Løvhyttefesten burde ha minnet dem om og som Jesus hadde lært dem om i kapitlet foran (Joh 7) når han også erklærer: Den som tørster kom til meg og drikk... og den som kommer til meg fra hans indre skal det renne elver av levende vann.

V. 7-9a. De skriftlærde og fariseerne gir seg ikke og Jesus retter seg opp og svarer med ord: Den

som er uten synd kan begynne straffeutmålingen. Når han skriver på marken igjen får han på ny fram at anklagerne selv står der med sin synd. Foran Guds domstol og med anklagen om frafall gir de seg og går.

V 9b-11. Når Jesus retter seg opp igjen har alle anklagerne gått og kvinnen står igjen alene foran ham. De skriftlærdes anklager førte ikke fram og fordømmelsene var falt bort. Så blir hun frikjent av Jesus. Som er kommet nettopp for å kalle syndere og formidle Guds nåde. Så får kvinnen en formaning om ikke å synde mer. Manglende fordømmelse og tilgivelse oppleves sikkert som hovedsaken. Og så forstår hun sikkert formaningen.

Noen konkrete prekentemaer vi vil peke på:

Vi lager ingen preken her, men peker på mulige prekenmomenter som kan brukes og settes sammen på forskjellig vis.

1. Persongalleriet i teksten kan beskrives og prekes om: Folkemengden, Jesus, kvinnen, de skriftlærde og fariseerne.

a) Folkemengden som var ivrige etter å høre på Jesus. På noen områder er de forbilder for oss i å lytte til Jesus som ofte sier: Hør! De utfordrer oss til å la Jesus sette seg ned og til at vi lytter ved å lese Guds ord, ved å høre forkynnelse og lar oss opplære på vår tro.

b) Jesus er det mye å si om, men siden vi fortsatt er i vannhøytiden løvhyttfesten og har hørt han erklære seg som Messias og at han har det levende vann så kan vi legge en vekt der. Og så er jo Jesus mer opptatt av tilgivelse enn kvinnens synd. Han tilgir slik bare Gud kan.

c) De fleste skriftlærde og fariseerne var på Jesu tid mer opptatt av levereglene og av å leve nøyaktig rett og dermed sette folk fast i synd som var brudd på reglene. Slik mente de at de forsto Moses rett. Da kommer den store forskjellen fram til Jesus som ser dypere på de gamle skriftene og snakker om tro og tilgivelse og ikke bare grensespørsmålene som setter fast folket i en loviskhet som gjør at de ikke kan møte den troen på Abrahams Gud. De blir bare selvgode. Slik tar de også denne kvinnen. Og slik vil de ta og sette fast Jesus.

d) Kvinnen er jo en hovedperson og kan beskrives ut fra hvordan de skriftlærde tolker skriftene. Hun var sikkert en forkommen kvinne som bare ble brukt i fariseernes og de skriftlærdes tolkemotoder og i å få satt fast Jesus. Men Jesus bruker henne til å vise forskjellen på fordømmelse og tilgivelse.

Hvem og hva er Jesu hovedmotstandere i vår tid?

Vi kan forsøke å finne fram til anklagerne mot ham - og som Jesus i teksten forsøke å avvæpne anklagerne mot kristen tro slik han avvæpnet de skriftlærde og fariseerne. Dette handler om å avdekke alt som vil ta Gud og Guds Sønn vekk fra førsteplassen i våre liv, de andre religionenes falske veiledning, alle de «halv»religiøse bevegelsene i vår tid som gjør at troen på Gud og Jesus som frelser blir bagatellisert og tilsidesatt. Så kan vi bedrive litt apologetikk mot dette.

Siden dette er Israelsmisjonens tekstverksted kan vi bruke muligheten til å peke på de ortodokse jødene i vår tid som ikke har sett Jesus som Messias og vise at de er på vei vekk fra den tro i det gamle testamente som de angivelig vil forsvare. De går som de skriftlærde og fariseerne på Jesu tid feil vei og blir stående i gjerningsreligiøsitet. Gjennom DNI har vi sjansen til å gi tilhørerne en mulighet til å bidra til misjon for jøder rundt i verden i dag.

Tilgivelsen

er hovedsaken for Jesus- Teksten viser først og fremst hvor villig Jesus er til å tilgi synd. Han er kommet for å tilgi synder. Han tilgir alltid når vi ber om tilgivelse. Her tilga han selv om vi ikke ser at kvinnen ba om det.

Vi kan forklare forskjellen på Jesus og det de skriftlærde og fariseerne var opptatt av når det gjelder tilgivelse og fordømmelse. Jesus brydde seg om kvinnen ved å gi tilgivelse, mens de skriftlærde og fariseerne var mest opptatt av å sette fast Jesus og straffe folk for deres synder.

Ekteskapsforkynnelse

er viktig i vår tid. På basis av situasjonen kan vi bl.a. ta avstand fra religion og anklager som rammer kvinnen mer enn mannen i bruddet, men først og fremst peke på ekteskapet som Guds gode ordning og utfordre tilhørerne positivt til å holde sine ekteskapslofter og se velsignelsen i det.

Hvordan møter jeg og du mennesker?

Møter vi dem som fariseererne - eller som Jesus?

Er vi villig til å inkludere de i kristen sammenheng som har brutt med våre regler?

Vil og kan vi som Jesus også møte slike uten å undergrave en kristen etikk?

Ofte handler dette om å være et medmenneske og bli venn med for å kunne la dem få se Jesus og tro på ham eller få den troen tilbake som de en gang hadde eller fikk del i dåpen! Jesus var opptatt av at noe var rett og noe var galt, men han var også klar mot dømmesyken: Døm ikke for at dere ikke skal bli dømt, for med samme dom som du dømmes med, skal dere selv få dom. (Matt 7,1-2)

Torgeir Flateby

Kretsleder DNI Østfold, Seniorrådgiver Kristne Friskolers Forbund

flateby@kff.no